SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 539/2016-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. júna 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava, zastúpenej Fridrich Paľko, s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, v mene ktorej koná advokát doc. JUDr. Branislav Fridrich, PhD., vedené pod spisovými značkami: Rvp 10759/2015, Rvp 10760/2015, Rvp 10764/2015, Rvp 10765/2015, Rvp 10766/2015, Rvp 10767/2015, Rvp 10769/2015, Rvp 10770/2015, Rvp 10771/2015, Rvp 10772/2015, Rvp 10773/2015, Rvp 10774/2015, Rvp 10775/2015, Rvp 10776/2015, Rvp 10777/2015, Rvp 10778/2015, Rvp 10780/2015, Rvp 10781/2015, Rvp 10782/2015, Rvp 10783/2015, Rvp 10784/2015, Rvp 11204/2015, Rvp 11205/2015, Rvp 11206/2015, Rvp 11973/2015, Rvp 11974/2015, Rvp 11975/2015, Rvp 11976/2015, Rvp 11977/2015, Rvp 11978/2015, Rvp 11979/2015, Rvp 11980/2015, Rvp 11981/2015, Rvp 11982/2015, Rvp 11983/2015, Rvp 11984/2015, Rvp 11985/2015 a Rvp 11986/2015 vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 8 Co 205/2014 z 22. apríla 2015 (Rvp 10759/2015), sp. zn. 8 Co 203/2014 z 22. apríla 2015 (Rvp 10760/2015), sp. zn. 8 Co 155/2014 z 22. apríla 2015 (Rvp 10764/2015), sp. zn. 8 Co 172/2014 z 22. apríla 2015 (Rvp 10765/2015), sp. zn. 8 Co 149/2014 z 22. apríla 2015 (Rvp 10766/2015), sp. zn. 6 Co 289/2015 z 28. apríla 2015 (Rvp 10767/2015), sp. zn. 6 Co 291/2015 z 28. apríla 2015 (Rvp 10769/2015), sp. zn. 19 Co 431/2014 z 30. apríla 2015

(Rvp 10770/2015), sp. zn. 19 Co 425/2014 z 2. apríla 2015 (Rvp 10771/2015), sp. zn. 5 Co 141/2015 z 15. apríla 2015 (Rvp 10772/2015), sp. zn. 4 Co 26/2015 z 26. marca 2015 (Rvp 10773/2015), sp. zn. 17 Co 102/2015 z 15. apríla 2015 (Rvp 10774/2015), sp. zn. 19 Co 914/2014 z 30. apríla 2015 (Rvp 10775/2015), sp. zn. 5 Co 65/2015 z 26. marca 2015 (Rvp 10776/2015), sp. zn. 19 Co 920/2014 z 30. apríla 2015 (Rvp 10777/2015), sp. zn. 17 Co 508/2014 z 15. apríla 2015 (Rvp 10778/2015), sp. zn. 17 Co 548/2014 z 15. apríla 2015 (Rvp 10780/2015), sp. zn. 8 Co 157/2014 z 22. apríla 2015 (Rvp 10781/2015), sp. zn. 8 Co 171/2014 z 22. apríla 2015 (Rvp 10782/2015), sp. zn. 5 Co 711/2014 zo 6. mája 2015 (Rvp 10783/2015), sp. zn. 17 Co 473/2014 z 25. marca 2015 (Rvp 10784/2015), sp. zn. 8 Co 132/2014 z 22. apríla 2015 (Rvp 11204/2015), sp. zn. 8 Co 179/2014 z 22. apríla 2015 (Rvp 11205/2015), sp. zn. 5 Co 858/2014 z 13. mája 2015 (Rvp 11206/2015), sp. zn. 5 Co 45/2015 z 11. februára 2015 (Rvp 11973/2015), sp. zn. 5 Co 285/2015 z 3. júna 2015 (Rvp 11974/2015), sp. zn. 16 Co 155/2014 z 26. mája 2015 (Rvp 11975/2015), sp. zn. 16 Co 157/2014 z 26. mája 2015 (Rvp 11976/2015), sp. zn. 16 Co 133/2014 z 26. mája 2015 (Rvp 11977/2015), sp. zn. 16 Co 139/2014 z 26. mája 2015 (Rvp 11978/2015), sp. zn. 16 Co 135/2014 z 26. mája 2015 (Rvp 11979/2015), sp. zn. 16 Co 169/2014 z 26. mája 2015 (Rvp 11980/2015), sp. zn. 16 Co 173/2014 z 26. mája 2015 (Rvp 11981/2015), sp. zn. 6 Co 864/2014 z 19. mája 2015 (Rvp 11982/2015), sp. zn. 16 Co 190/2014 z 9. júna 2015 (Rvp 11983/2015), sp. zn. 16 Co 183/2014 z 9. júna 2015 (Rvp 11984/2015), sp. zn. 16 Co 171/2014 z 26. mája 2015 (Rvp 11985/2015) a sp. zn. 16 Co 188/2014 z 9. júna 2015 (Rvp 11986/2015) a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o., vedené pod spisovými značkami: Rvp 10759/2015, Rvp 10760/2015, Rvp 10764/2015, Rvp 10765/2015, Rvp 10766/2015, Rvp 10767/2015, Rvp 10769/2015, Rvp 10770/2015, Rvp 10771/2015, Rvp 10772/2015, Rvp 10773/2015, Rvp 10774/2015, Rvp 10775/2015, Rvp 10776/2015, Rvp 10777/2015, Rvp 10778/2015, Rvp 10780/2015, Rvp 10781/2015, Rvp 10782/2015, Rvp 10783/2015, Rvp 10784/2015, Rvp 11204/2015, Rvp 11205/2015, Rvp 11206/2015, Rvp 11973/2015, Rvp 11974/2015, Rvp 11975/2015, Rvp 11976/2015, Rvp 11977/2015,

Rvp 11978/2015, Rvp 11979/2015, Rvp 11980/2015, Rvp 11981/2015, Rvp 11982/2015, Rvp 11983/2015, Rvp 11984/2015, Rvp 11985/2015 a Rvp 11986/2015 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 10759/2015.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnené.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 20. júla 2015, 23. júla 2015 a 19. augusta 2015 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorými namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“), ktoré sú uvedené v záhlaví tohto rozhodnutia (spolu ďalej aj „napadnuté uznesenia krajského súdu“), ako aj postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu.

Zo sťažností a z ich príloh vyplýva, že sťažovateľka vystupuje v postavení žalobkyne v konaniach vedených Okresným súdom Bánovce nad Bebravou, Okresným súdom Trenčín, Okresným súdom Prievidza a Okresným súdom Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „okresné súdy“), predmetom ktorých je rozhodovanie o nárokoch sťažovateľky na náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, ktorá jej mala byť spôsobená nezákonnými rozhodnutiami, resp. nesprávnym úradným postupom označených okresných súdov v exekučných konaniach.

Okresné súdy rozhodli vo veci samej rozsudkami, proti ktorým podala sťažovateľka odvolania. Následne jej okresné súdy vyrubili uzneseniami za podané odvolania súdny poplatok vo výške 20 € podľa položky č. 7a sadzobníka súdnych poplatkov [príloha zákona

Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a o poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“)]. Proti uzneseniam okresných súdov o povinnosti zaplatiť súdny poplatok podala sťažovateľka odvolania. Krajský súd napadnutými uzneseniami potvrdil odvolaniami napadnuté rozhodnutia okresných súdov o povinnosti sťažovateľky zaplatiť súdny poplatok.

Podľa názoru sťažovateľky „postupom v odvolacom konaní a napadnutým rozhodnutím odvolací súd porušil základné práva sťažovateľa (urobil tak tiež okresný súd, ktorého rozhodnutie mal revidovať odvolací súd):

- právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky

- právo na spravodlivý súdny proces zaručené čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“.

Tvrdenie o porušení označených práv sťažovateľka odôvodňuje aj takto:

«... Sťažovateľ podal odvolanie proti rozsudku a nie žalobu. Súd nie je oprávnený svojvoľne rozširovať okruh úkonov podliehajúcich súdnemu poplatku. Sťažovateľ preto nemôže byť vyzvaný na platenie súdneho poplatku za podané odvolanie...

Podľa položky č. 7a sadzobníka súdnych poplatkov sa poplatok vyrubuje za žalobu na náhradu škody spôsobenej nezákonným úradným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Ako vyplýva z tejto definície spoplatneného úkonu, spoplatneniu podlieha len podanie žaloby na náhradu škody. Spoplatnené nie je podanie odvolania. Spoplatneniu nepodliehajú ďalšie úkony vo veci samej, ako sú odvolanie, dovolanie a pod. ako je tomu pri položke 1 sadzobníka súdnych poplatkov...

V prílohe zákona č. 71/1992 Zb. (Sadzobník súdnych poplatkov) nie je jasne a jednoznačne stanovená poplatková povinnosť za podanie odvolania voči rozhodnutiu súdu o žalobe na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom.

... Sťažovateľovi bola v rozpore so zákonom č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „ZoSP“) uložená poplatková povinnosť v prípade, kde ju nemal. Takéto konanie zo strany súdu predstavuje zásah do základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46

ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky.»

Sťažovateľka poukazuje aj na rozsudok *«Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. marca 2007, sp. zn. 4 Cdo 39/2007, cit: „Za súdne konania, ktoré nie sú uvedené v Prílohe zákona č. 71/1992 Zb. (Sadzobník súdnych poplatkov), sa súdne poplatky nevyberajú; v takomto prípade poplatková povinnosť nevzniká a analogické určenie výšky súdneho poplatku neprichádza do úvahy." (rozhodnutie pre lepšiu orientáciu v prílohe prikladáme). A ďalej: Analogické určovanie výšky súdneho poplatku neprichádza do úvahy, pretože v zmysle článku 59 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky dane a poplatky možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, a ak zákon o súdnych poplatkoch ukladá poplatkové povinnosti, musia byť tieto povinnosti stanovené jasne a jednoznačne. Pokiaľ tomu tak nie je, zodpovedá ústavne konformnému výkladu zákona o súdnych poplatkoch záver rešpektujúci zásadu „v pochybnostiach v prospech poplatníka", t. j. záver, že poplatková povinnosť v týchto prípadoch nevznikla.»*

Sťažovateľka ďalej v sťažnostiach uvádza, že *„... podľa ust. § 18ca ZoSP z úkonov navrhnutých alebo za konania začaté do 30. septembra 2012 sa vyberajú poplatky podľa predpisov účinných do 30. septembra 2012, i keď sa stanú splatnými po 30. septembri 2012. V danom prípade bola žaloba žalobcom podaná pred 01. 10. 2012, konanie teda začalo pred účinnosťou zákona č. 286/2012 Z. z. (zákon ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony) a preto je nutné v súvislosti s podaným odvolaním aplikovať právny stav platný do 30. 09. 2012. Do 30. 09. 2012 bolo podľa ust. § 4 ods. 1 písm. k) ZoSP konanie vo veciach náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom od poplatku vecne oslobodené.".*

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnostiach sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd o jej sťažnostiach rozhodol nálezmi, v ktorých vysloví, že napadnutými

uzneseniami krajského súdu, ako aj postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu, bolo porušené jej základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ďalej aby napadnuté uznesenia krajského súdu zrušil, veci vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a aby jej priznal primerané finančné zadosťučinenie, ako aj úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K spojeniu vecí na spoločné konanie (bod 1 výroku tohto uznesenia)

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevylučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“).

V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí na spoločné konanie, avšak v súlade s § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy primerane použiť na prípadné spojenie vecí § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod spisovými značkami: Rvp 10759/2015, Rvp 10760/2015, Rvp 10764/2015, Rvp 10765/2015, Rvp 10766/2015, Rvp 10767/2015, Rvp 10769/2015, Rvp 10770/2015, Rvp 10771/2015, Rvp 10772/2015, Rvp 10773/2015, Rvp 10774/2015, Rvp 10775/2015, Rvp 10776/2015, Rvp 10777/2015, Rvp 10778/2015, Rvp 10780/2015, Rvp 10781/2015, Rvp 10782/2015, Rvp 10783/2015, Rvp 10784/2015, Rvp 11204/2015, Rvp 11205/2015, Rvp 11206/2015, Rvp 11973/2015, Rvp 11974/2015, Rvp 11975/2015, Rvp 11976/2015, Rvp 11977/2015, Rvp 11978/2015, Rvp 11979/2015, Rvp 11980/2015, Rvp 11981/2015, Rvp 11982/2015, Rvp 11983/2015, Rvp 11984/2015, Rvp 11985/2015 a Rvp 11986/2015, z ktorých vyplýva ich právna a skutková súvislosť, a prihliadajúc taktiež na totožnosť v osobe sťažovateľky a charakter rozhodnutí krajského súdu, proti ktorým tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd, aplikujúc § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 112 ods. 1 OSP, tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými uzneseniami krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu (bod 2 výroku tohto uznesenia)

Sťažovateľka sťažnosťami namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v označených konaniach, ako aj napadnutými uzneseniami, ktorými krajský súd v odvolacom konaní

potvrdil uznesenia súdov prvého stupňa o povinnosti sťažovateľky zaplatiť súdny poplatok za odvolanie proti meritórnym rozhodnutiam prvostupňových súdov.

Z hľadiska predmetu sporu ide vo všetkých napadnutých konaniach o veci, ktoré možno kvalifikovať ak tzv. bagateľné veci (sťažovateľka bola rozhodnutiami okresných súdov zaviazaná na zaplatenie súdneho poplatku v sume 20 €, pozn.). Za daných okolností už samotný predmet sporu v napadnutých konaniach zakladá z hľadiska doterajšej judikatúry ústavného súdu dôvod na odmietnutie sťažností už pri ich predbežnom prerokúvaní. Ak totiž Občiansky súdny poriadok vylučuje u tzv. bagateľných vecí prieskum rozhodnutí vydaných druhostupňovými súdmi na základe uplatnenia mimoriadneho opravného prostriedku, bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov, ktoré sú pre postupy zisťovania skutkového základu sporu a pre jeho právne posúdenie (IV. ÚS 358/08).

Napriek uvedenému ústavný súd považuje za vhodné vyjadriť sa k napadnutým uzneseniam aj z vecného hľadiska. V tejto súvislosti poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, v ktorej opakovane uvádza, že k úlohám právneho štátu patrí aj vytvorenie právnych a faktických garancií na uplatňovanie a ochranu základných práv a slobôd ich nositeľov, t. j. fyzických osôb a právnických osôb. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní, ktoré sú dostupné bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky základných práv a slobôd. Existenciou takýchto konaní sa však nevyčerpávajú ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd. Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkým zákonom ustanovených prostriedkov na dosiahnutie účelu takých procesných postupov. Ústavný súd z tohto hľadiska osobitne pripomína objektivitu takého

postupu orgánu verejnej moci (II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02). Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa v konaní a rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci. Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejaviť nielen vo využití všetkých dostupných zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich využitia v súlade s procesnými predpismi.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Účelom citovaného článku ústavy je zaručiť každému prístup k súdnej ochrane, k súdu alebo inému orgánu právnej ochrany. Základné právo zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy umožňuje každému, aby sa stal po splnení predpokladov ustanovených zákonom účastníkom súdneho konania. Ak osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej efektívne umožní (mal by umožniť) stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorú si osvojil aj ústavný súd, vyplýva, že „právo na súd“, ktorého jedným aspektom je právo na prístup k súdu, nie je absolútne a môže podliehať rôznym obmedzeniam. Uplatnenie obmedzení však nesmie obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by uvedené právo bolo dotknuté v samej svojej podstate. Okrem toho tieto obmedzenia sú zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý garantuje právo na spravodlivé súdne konanie, len vtedy, ak sledujú legitímny cieľ a keď existuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a týmto cieľom (napr. Guérin c. Francúzsko, 1998).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02).

Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

Aj Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno ho chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, bod 29; Hiro

Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

Ústavný súd poukazuje na to, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

Uvedené východiská bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní o namietaných veciach aj krajský súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania sťažností aspoň rámcovo posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná, a na tomto základe formulovať záver, či sťažnosti nie sú zjavne neopodstatnené.

Sťažovateľka v sťažnostiach predovšetkým namieta, že krajský súd nesprávne aplikoval prílohu (sadzobník súdnych poplatkov položka 7a) zákona o súdnych poplatkoch, čím malo dôjsť k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V relevantných častiach odôvodnení napadnutých rozhodnutí krajský súd okrem iného uviedol, že ako neopodstatnené vyhodnotil odvolacie námietky sťažovateľky, že napadnuté uznesenia okresných súdov neobsahovali odôvodnenie. Z obsahu uznesení prvostupňových súdov podľa krajského súdu nepochybne vyplýva, že toto tvrdenie sťažovateľky nie je pravdivé, pretože uznesenia okresných súdov v písomnom vyhotovení obsahovali odôvodnenie ako oddelenú časť s výslovným uvedením nadpisu „odôvodnenie“ a odôvodnenie sa nachádzalo aj vo výrokovej časti uznesení, takže z týchto uznesení bolo jednoznačne zrejmé, z akého dôvodu bola poplatková povinnosť uložená, v akej výške

a podľa ktorej položky sadzobníka súdnych poplatkov. Podľa krajského súdu nie sú preto pravdivé tvrdenia sťažovateľky, ktoré uviedla vo svojich odvolaniach, že uznesenia okresných súdov neobsahujú odôvodnenie.

K námietkam sťažovateľky, že spoplatneniu podlieha len podanie žaloby o náhradu škody, avšak spoplatneniu nepodliehajú ďalšie úkony vo veci samej, ako je aj odvolanie, krajský súd uviedol, že tento výklad sťažovateľky odporuje ustanoveniam zákona o súdnych poplatkoch, a to ustanoveniu § 2 ods. 4 tohto zákona, podľa ktorého poplatníkom je ten, kto podal odvolanie, § 5 ods. 1 písm. a), podľa ktorého poplatková povinnosť vzniká podaním odvolania a § 6 ods. 2, podľa ktorého sa poplatok podľa rovnakej sadzby vyberá aj v odvolacom konaní vo veci samej. Takýto výklad sťažovateľky je účelový, v rozpore so zákonom i jeho účelom, pretože vedie k záveru, že v podstate väčšina odvolacích konaní by nepodliehala súdnemu poplatku, keďže poplatková povinnosť za odvolanie voči žiadnej zo špecifických vecne formulovaných žalôb (okrem všeobecných žalôb – návrhov uvedených v položke č. 1, vychádzajúc z poznámky 3 k položke 1) v sadzobníku súdnych poplatkov uvedená nie je. Rozhodnutím okresných súdov nedošlo k svojvoľnému rozširovaniu okruhu úkonov podliehajúcich súdnemu poplatku a použitiu analógie legis pri vyrubení súdneho poplatku, ako sa domnieva sťažovateľka, ale len k aplikácii ustanovení zákona o súdnych poplatkoch. Za nenáležitý považoval odvolací krajský súd aj poukaz sťažovateľky na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 39/2007, pretože z tohto rozsudku vyplýva, že pokiaľ nie je stanovená sadzba súdneho poplatku za určitý druh konania v sadzobníku, teda pokiaľ určité konanie nie je ako poplatkový úkon uvedené v sadzobníku, v rámci tohto konania nevzniká ani poplatková povinnosť za odvolacie konanie. V danom prípade však už v čase podania odvolania poplatková povinnosť za tento druh konania - žaloba o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom, stanovená bola. Okrem toho podľa druhej vety § 6 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch poplatok podľa rovnakej sadzby (v tomto prípade podľa položky 7a sadzobníka) sa vyberá i v odvolacom konaní vo veci samej. Toto pravidlo sa opakuje i v poznámke č. 3 k položke č. 1 sadzobníka, podľa ktorého poplatky podľa rovnakej sadzby sa platia i v odvolacom konaní vo veci samej.

Krajský súd vo svojich rozhodnutiach tiež poukázal na to, že do 30. septembra 2012 bolo súdne konanie vo veciach náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom podľa ustanovenia § 4 ods. 1 písm. k) zákona o súdnych poplatkoch oslobodené od poplatku, avšak od 1. októbra 2012 bolo predmetné ustanovenie zrušené. Krajský súd v tejto súvislosti poukázal na prechodné ustanovenie § 18ca zákona o súdnych poplatkoch a k odvolacej námietke sťažovateľky uviedol, že v prípade podania odvolania vzniká poplatková povinnosť podľa § 5 zákona o súdnych poplatkoch až podaním odvolania, ktoré je poplatkovým úkonom podľa § 1 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch. Odvolacie konania v posudzovaných veciach začali podaním odvolania po 30. septembri 2012, išlo teda o súdne poplatky za konania (odvolacie konania) začaté až po 30. septembri 2012, nie o úkony, ani o konania začaté do 30. septembra 2014 (v zmysle prechodného ustanovenia § 18ca zákona o súdnych poplatkoch). Aj keď samotné konania začali pred 1. októbrom 2012, nemožno na odvolacie konania aplikovať ustanovenie § 4 ods. 1 písm. k) zákona o súdnych poplatkoch v znení účinnom do 30. septembra 2012, ale použije sa ustanovenie zákona o súdnych poplatkoch účinné v čase začatia odvolacích konaní. Ide totiž o zakotvenie princípu zákazu retroaktivity vo vzťahu k úkonom navrhnutým alebo konaniam začatým pred 1. októbrom 2012.

Krajský súd v každom z posudzovaných prípadov dospel k záveru, že okresný súd vyrubil sťažovateľke za podané odvolanie súdny poplatok v súlade s položkou 7a sadzobníka súdnych poplatkov, a teda že jeho rozhodnutie je vecne správne, a preto ho podľa § 219 ods. 1 OSP ako vecne správne potvrdil.

Po preskúmaní sťažností, ako aj dokumentácie k nim priloženej, vychádzajúc predovšetkým z obsahu odôvodnení napadnutých uznesení krajského súdu, dospel ústavný súd k uzáveru, že krajský súd sa v napadnutých uzneseniach zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s odvolacími námietkami sťažovateľky, s ktorými sa nestotožnil, a preto predmetné uznesenia okresných súdov potvrdil ako vecne správne. Napadnuté uznesenia krajského súdu nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za zjavne neodôvodnené a ani za arbitrárne, t. j. také, ktoré by boli založené na

právnych záveroch, ktoré nemajú oporu v zákone, resp. popierajú podstatu, zmysel a účel v napadnutom konaní aplikovaných ustanovení zákona o súdnych poplatkoch.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenia krajského súdu nevykazujú také ústavne relevantné nedostatky, ktoré by po prijatí sťažností na ďalšie konanie mohli reálne viesť k vysloveniu porušenia sťažovateľkou označeného základného práva podľa ústavy, resp. označeného práva podľa dohovoru. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľky odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnené.

Vzhľadom na odmietnutie sťažností bolo už bez právneho dôvodu rozhodovať o ďalších sťažovateľkou uplatnených návrhoch.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. júna 2016